

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם פרטי: דינה	שם משפחה: חסון
---------------	----------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

בלועזית Atia		שם משפחה איתו נולדתי: עטיה
שנת לידה: 7.12.1937	מין: נקבה	בלועזית Dina-Galia
ארץ לידה: תוניסיה		בלועזית Moknine
שם פרטי ושם נעורים של האם: יסמין עטיה		שם פרטי ושם משפחה של האב: חיים עטיה
ארץ המגורים: תוניסיה		בלועזית Moknine
חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)		מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה)
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: מוקנין, תוניסיה. (שם העיר או האזור ושם הארץ)		
בלועזית		במידה והיית בגטו, ציין את שמו
בלועזית		במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו
תאריך השחרור:		המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:
ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור		במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)
במידה ועלית באנייה, ציין את שמה פצ'ה		שנת עליה: 1956
		במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת' עד מתי

אנא ספרי/י על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים):

גרנו במוקנין עיר קטנה בתוניסיה. אף פעם לא הציקו והפריעו לנו, והכל היה בסדר, היינו הולכים לבית ספר הרחוק. תמיד היה אוכל חם וטוב בבית כי כשיש כסף- למה לא. אימא הייתה אישה די חולה היה לה חוסר סידן וכשהיא הייתה יולדת היא אפילו לא יכלה להוציא את השד לתת לתינוק לינוק. אבא הביא רופא שהזריק לה זריקות סידן וזה עבר לה לגמרי. לאמא תמיד הייתה עוזרת בבית אבל היא הייתה חולנית ולכן סבלה הרבה מאוד.

אמא לא עבדה- פעם אנשים לא עבדו. אבא שלי היה תכשיטן, מוכר זהב לערבים הטיפשים. בשנים בהן ירד הרבה גשם הערבים היו קונים את הזהב ביוקר. היהודים היו יודעים שהם באים עם הרבה כסף שהם הרוויחו מקטיפ הזיתים, ומוכרים להם ביוקר. כשלא היה גשם היו מוכרים להם את הזהב בזול. ערבים תמיד הרוויחו טוב מקטיפ זיתים, כי בתוניסיה השתמשו רק בשמן זית.

כל המשפחה ובני הדודים היינו קרובים אחד לשני. אנחנו שבעה אחים. בבית ספר שיחקנו הרבה, היו כמה כיתות ביחד- א ב ג ו-ד, הייתה מורה אחת בבית ספר שלימדה את כולם גם צרפתית, והיא לימדה אותנו טוב. המשמעת הייתה מעולה, לא כמו היום. עכשיו זה נורא! הייתה לי סבתא אחת שכל הזמן הייתה במיטה, אז לא היו טיפולים. עוד סבתא הייתה תמיד סורגת ותופרת. אחרי בית ספר הייתי קצת נפגשת עם החברים או יושבת עם המשפחה- לא היה לנו טלוויזיה ולא מחשב. הייתי נכנסת מוקדם למיטה.

היינו משפחה דתית, כל העיר הייתה דתית, לעניים היו מכינים שקיות עם מצרכים לבית כל יום שישו בשביל הארוחה, וכולם היו נפגשים בשבת אצל המשפחה וחגגנו את כל החגים. בחנוכה לא היינו חוגגים כמו שחוגגים היום, בלי מסיבות ילדים והצגות, רק הדלקת נרות וברכה. גם בפורים לא הייתה חגיגה גדולה, רק מבקרים אחד את השני וזהו, בלי חגיגות גדולות. בשבתות היינו הולכות, האחיות, לטייל רחוק מהבית. לפעמים היינו הולכות לשדות.

נא ספרי/י על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

ברגע שהמלחמה התחילה- הרגשנו. הייתי בגיל 5 בערך, אולי פחות. שמענו שבאים הגרמנים, ומעיר אחת באו מלא תושבים לגור בעיירה שלנו, ואז הרגשנו בשינוי, שהרבה אנשים באים פתאום לעיירה שלנו. הגרמנים היו נכנסים לבתים ולקחו מה שהם רוצים וגם לחנויות תכשיטים הם נכנסו. כשהם היו באים הייתי נכנסת מתחת למיטה. הם לקחו את אבא לעבודה ואת כל הגברים, בכל בוקר במשאית, והיה להם טלאי צהוב. גם לילדים נתנו טלאי צהוב. הייתה גרדת והיו כינים ומה לא היה שם. נשארנו בבית במהלך כל תקופת המלחמה. בבית הייתי עם ההורים והמשפחה.

אבא היה חוזר כל יום מהעבודה, היו מחזירים אותם כל ערב. ביום יום לא הלכנו לבית ספר בזמן המלחמה, יצאנו קצת מחוץ לבית, משחקים בחוץ ליד הבית. אני זוכרת שכשהגרמנים היו באים זה הרגשה מאוד קשה, הם היו לוקחים את כל מה שהם רוצים מהבית ואף אחד לא יכול להגיד כלום. זה לא נעים ולא הרגשה בטוחה. אחיות שלי לא זוכרות מה היה שם, הם היו יותר קטנות ממני. בכל בית קיבלו אנשים אליהם וגם אצלנו גרו אנשים. לא היה קל. היו במלחמה גם אזעקות וכולנו היינו בורחים לבית קברות כי היו שם מערות ושם היינו מתחבאים. היינו לוקחים קצת אוכל מהבית, וגם כלים כדי לבשל שם. הכל היה מושבת, לא היה שוק. היינו קונים במקומות איפה שהיה שקים גדולים של סולת וסוכר ואגרנו מזון כל התקופה הזאת, וזה נשאר ככה כל הזמן. קונים הכל בגדול.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ (השחרור וחזרתך הביתה, חיך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

אחרי המלחמה כבר התחלנו שוב ללכת לבית ספר ולפגוש יותר חברים, האווירה הייתה יותר רגועה. חזרנו לבית ספר והחיים חזרו לשגרה. כבר לא היו גרמנים בעיר וככה ידעתי שהמלחמה נגמרה. גם האנשים שגרו אצלנו חזרו הביתה. היינו ילדים, אז לא כל כך הבנו שהכל הסתדר, אבל היו אנשים מבוגרים שהיו שרים ושמחים. לא דיברנו על המלחמה בבית. אני זוכרת מקרה אחד שהייתי אצל דודה שלי ומישהי באה וסיפרה מה קרה לה במלחמה ואני נבהלתי ונכנסתי מתחת לשולחן והתחלתי לבכות. במהלך המלחמה וגם אחריה כל המשפחה נשארה ביחד. בהתחלה המצב היה קצת קשה כי הגרמנים לקחו את הכל, ואז חזרנו לאט לאט לשגרה. בזמנו לא היה אכפת לי מה לקחו לנו. אחרי המלחמה המשכתי ללמוד בבית ספר עד גיל 14, אחרי זה עד גיל 18 למדתי בבית ספר מקצועי תפירה. בשנת 1951 עברנו ממוקנין לעיר סוס וגרנו שם עד שהגענו לארץ

נא ספרי/י על חיירך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

עלינו בשנת 56, באונייה, כשהייתי בת 18. לאבא שלי היה הרבה כסף והוא לא רצה לבוא לארץ על חשבון המדינה. הוא השכיר לנו מקום על אונייה איטלקית פרטית שעליה היו עוד אנשים מתוניסיה שעלו לארץ. על האונייה היו ארוחות ומסעדה ובערב היה ריקודים וברים. הייתה אפילו בריכה באונייה. לאונייה קראו "פצה", זה שלום באיטלקית. עלינו כל המשפחה ביחד חוץ מאחותי כי היא בדיוק התחתנה והיה לה ילד בן חודש אז היא נשארה בתוניסיה.

כשהגענו לארץ בדיוק הייתה מלחמת סיני ואז אמא שלי אמרה לאחותי שתישאר שם כי לא כדאי לה לבוא לארץ, בגלל שכל האחיינים של אמא הלכו לצבא. אמא שלי פחדה מאוד. כיום אחותי גרה בצרפת. לא הרגשנו את מלחמת סיני כל כך, חוץ מזה שהיו לנו כמה קרובים שהלכו לצבא ודאגנו להם. התאקלמתי טוב בארץ, הגעתי ישר בגיל צבא, רצו שאני אלך לצבא אבל אמא שלי בכתה ולא הסכימה לי, היא פחדה. כבר באונייה אמרו לי שאני צריכה ללכת לצבא, ודודה שלי אמרה לי שאני אגיד שאני דתייה וככה אני אשתחרר מהצבא. בכל מקרה באמת היינו דתיים.

אחרי זה הלכתי לאולפן ללמוד עברית למשך חודשיים. אני התאקלמתי מהר מאוד ולא הייתה לי בעיה. גדלתי בבית מלא בכל טוב, ואבא שלי היה מיליונר כשהוא בא לארץ הוא קנה בית בנתניה כי היה לו כסף. אמא של נפטרה מהר מאוד, אחרי 6 שנים בארץ. היא הייתה בת 46. אבא שלי הייתה לו מסעדה. הוא לא ידע לעבוד כי בחוץ לארץ הוא היה כמו מלך בגלל שהיה לו הרבה כסף, אז במסעדה הוא לקח שותף כי הוא לא ידע את השפה ולא ידע לעבוד. בהמשך השותף של אבא לקח את כל הכסף של המסעדה ולהורים הייתה תקופה לא טובה. בזכות המסעדה של אבא הכרתי את בעלי כיום- יעקב חסון. הוא היה בא למסעדה כל הזמן, אני הייתי נכנסת למסעדה כדי לראות את אמא ואבא אבל לא עבדתי שם. לבעלי היה קשה להתחיל איתי כי פעם היה כבוד והוא התבייש לגשת לבחורה. הוא אמר לחבר שלו שהוא רוצה להכיר אותי, והחבר אמר שהוא מכיר את ההורים שלי שמתפללים בבית כנסת שלו, ואז ההורים הכירו בינינו. אז נפגשנו בבית קפה ואחותי אמרה לי כשחזרתי מהפגישה- איך הוא? אמרתי לה שהוא נחמד. הוא היה עובד בתל אביב ואני הייתי באה פעמיים בשבוע, והיינו נפגשים. אחרי שנה שהכרנו התחתנו.

כשהתחתנו גרנו בעמידר ברמת גן, ורק אחרי 15 שנה עברנו לפרדס כץ ואז לבני ברק, ומבני ברק לנתניה. אני זוכרת שהתחתנו לא היה לי כסף אפילו למכולת ללכת לקנות מצרכים. אבא שלי עזר לנו לקנות דירה כשהתחתנו, וגם מימן את החתונה והכל. החיים אחרי החתונה היו קשים מבחינה כלכלית אבל הסתדרנו ואף פעם לא בכינו, מה שיש שאין אין. בארץ למדתי תפירה ועבדתי קצת בתפירה וזה לא מצא חן בעיניי אז עברתי קצת קורסים לגננות ופתחתי גן פרטי והייתי גננת כמה שנים, אבל לא עבדתי הרבה שנים כי התחילו לי כאבים.

יש לנו 3 ילדים, בת ו-2 בנים, הגדולה בת. יש לנו 8 נכדים ו-3 נינים. הרביעי בדרך. הבת גרה באור עקיבא, הבן באולגה, והבן השלישי באבן יהודה. בן אחד התגרש מאשתו. אני לא אוהבת לנסוע אליהם כי כואבות לי הרגליים, אז הם באים לבקר פעם בשבוע. אני מאוד אוהבת ללכת לים אבל אני לא הולכת הרבה כי אני מרגישה לא הכי טוב. יש לי חברה בבנין, שכנה בקומה 3, אנחנו יושבות הרבה למטה בכניסה לבנין ומקשקות שעה, שעה וחצי והביתה. בקיץ בחוץ יש אוויר טוב למטה.

לדורות הבאים הייתי רוצה להעביר מסר- לא להתגרש מהר מידי, הגירושים האלה לא טובים לילדים ולא לאף אחד. אני לא אוהבת את זה בכלל אבל זה קורה ואין מה לעשות. אולי יהיו יותר גירושים בעתיד, כי הנשים עובדות והילדים מאוחר בגן ואין זמן, ומבזבזים המון. הדורות הבאים צריכים לחסוך כי אחר כך הם בוכים שאין להם כסף לקנות דירה. בעצם הכל השתנה מפעם ועד היום, ממש מהפכה.

ראיון: אולגה סוקולוב

נתניה, דצמבר 2013